Småkraft AS
Postboks 2389, Solheimsviken
5824 Bergen

22.09.2026

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

NVE-ref. 201506360

Sandneselva kraftverk, Lavangen kommune - Planendring

1 Innledning

NVE ga Småkraft AS konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Sandneselva kraftverk i Lavangen kommune jf. vedtak datert 30.06.2017 (NVE ref. 201506360, KSK-notat 72/2017). Byggefristen er forlenget til 30.06.2027 jf. vedtak av 29.08.2025. Detaljplan for miljø og landskap er ikke sendt inn.

I forbindelse med detaljplanleggingen har tiltakshaver vurdert stasjonsplasseringen på nytt. Geoteknisk befaring har vist at den konsesjonsgitte stasjonstomta på vestsiden av elva ligger i løsmasser som må dokumenteres med grunnundersøkelser til stor dybde da området ligger innenfor marin grense mht. leire, mens tomta på østsiden har berg i dagen. I tillegg til at utløpsvann som skal føres tilbake til kulp kan skape driftsutfordringer og mye større inngrep enn å flytte stasjon på motsatt side. Det søkes derfor om planjustering ved at kraftstasjonen flyttes fra vestsiden til østsiden av Sandneselva, med tilhørende omlegging av nedre del av rørgaten, utløpet og atkomsten.

Inntak, inntakskote, slukeevne, minstevannføring, installert effekt og produksjon er uendret. Øvre og største del av rørgatetraseen er også uendret. Endringen er avgrenset til nedre del av tiltaksområdet, nedenfor kote 75.

Justeringen innebærer at vannveien krysser elva og at stasjonen plasseres på motsatt side av det konsesjonen forutsetter. Endringen er samtidig begrenset til nedre del av tiltaksområdet, reduserer det samlede inngrepet og ivaretar konsesjonens forutsetning om utløp til kulpen nedenfor brua. Justeringen legges derfor fram for NVE for godkjenning, og er dokumentert i tråd med NVEs veiledning for endringer i konsesjonsgitte planer: endringene er beskrevet og vist i tabell og på kart, nye arealer er kartlagt for naturmangfold, og det er redegjort for virkninger sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Bioreg Natur og Miljø AS har vurdert virkningene for naturmangfold, og Instanes AS v/Arne Instanes, dr.ing. geoteknikk, har vurdert grunnforholdene. Vurderingene følger som vedlegg.

2 Konsesjonsgitt løsning

Konsesjonen gjelder et kraftverk med inntak på kote 183 og kraftstasjon på om lag kote 5 på vestsiden av Sandneselva, med brutto fallhøyde 178 m, maksimal slukeevne 3466 l/s, installert effekt om lag 5,1 MW og midlere årsproduksjon 11,2 GWh. Vannveien er en om lag 2050 m lang nedgravd rørgate med diameter 1200 mm på elvas vestside, i hovedsak langs trasé for godkjent jordbruksvei. Minstevannføring er fastsatt til 300 l/s i perioden 1.5 til 30.9 og 70 l/s resten av året, og det skal installeres omløpsventil.

Kraftstasjonen ligger nede ved fjorden, om lag 150 m nedstrøms brua der fv. 7806 Sørsida (tidligere fv. 141) krysser elva, i skråningen nedenfor fylkesveien. Det er forutsatt om lag 100 m permanent atkomstvei fra fylkesveien. Stasjonen har grunnflate om lag 80 til 90 m² med utomhusareal 200 til 300 m², én peltonturbin og generator 5,6 MW. Nettilknytningen er en om lag 200 m lang 22 kV jordkabel fra stasjonen til eksisterende linje, som krysser Sandneselva om lag 250 m ovenfor fylkesveien.

Av hensyn til anadrom fisk satte NVE som forutsetning at avløpsvannet skal ledes tilbake til kulpen nedenfor brua, og at stasjonen plasseres høyt nok til at det blir fall dit. Bakgrunnen var at Fylkesmannen i Troms ba om at stasjonen ble lagt ovenfor anadrom strekning. Søker vurderte tomta ved brua på vestsiden som for trang, og foreslo i stedet et nedgravd utløpsrør fra stasjonen og opp til kulpen. Konsesjonsgitt løsning innebærer dermed et lengre utløpsrør langs elvebredden fra stasjonen og opp til kulpen.

Løsningen er vist som alternativ 1 på arealbruksplanen i vedlegg 1 (Bystøl AS, tegning 105, datert 15.10.2024).

3 Omsøkt endring

Figur 1 viser nedre del av tiltaksområdet med begge stasjonsalternativene. Fra om lag kote 75 følger konsesjonsgitt trasé veien ned til stasjonstomta ved fjorden, mens omsøkt trasé tar av mot elva, krysser den ovenfor brua og ender ved stasjonstomta på østsiden.

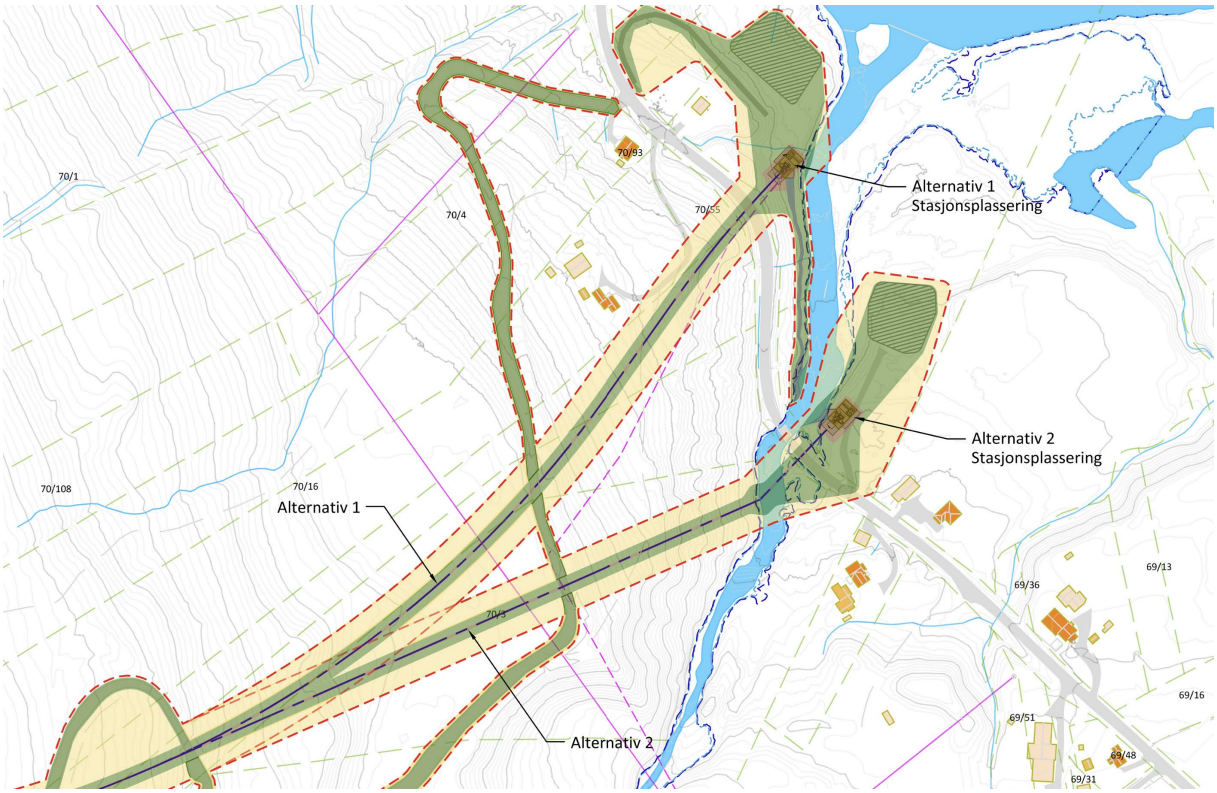

Figur 1: Utsnitt av arealbruksplan (Bystøl AS, tegning 105, datert 15.10.2024) som viser nedre del av tiltaksområdet. Alternativ 1 er konsesjonsgitt stasjonsplassering på vestsiden av Sandneselva nede ved fjorden. Alternativ 2 er omsøkt stasjonsplassering på østsiden, like nedstrøms brua der fv. 7806 krysser elva, med rørgaten lagt over elva ovenfor brua. Gul flate er tilgjengelig areal uten terrenginngrep, grønn flate er midlertidig inngrep som tilbakeføres, og brun flate er permanent inngrep. Rød stiplet linje er arealbruksgrense.

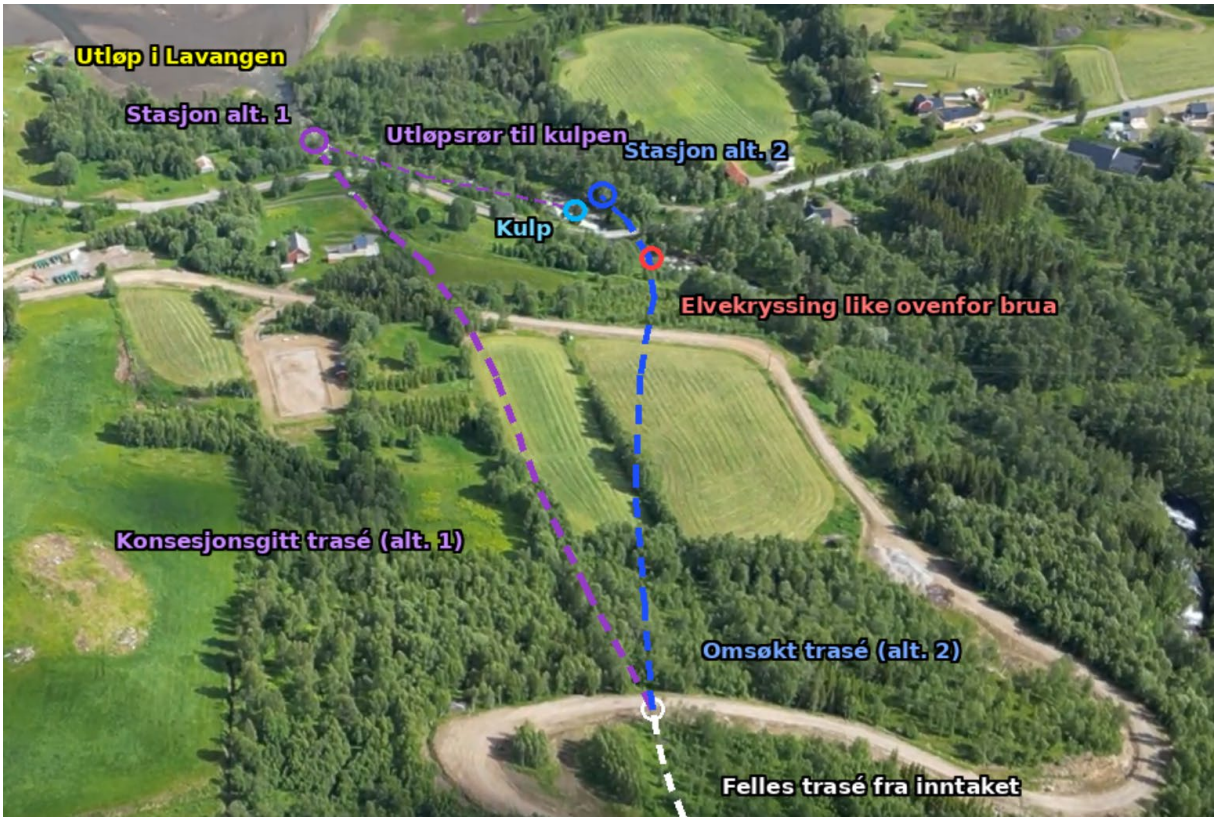

Figur 2: Nedre del av tiltaksområdet sett fra sør, med konsesjonsgitt løsning (alternativ 1, lilla) og omsøkt løsning (alternativ 2, blå). Traseene er skissert omtrentlig; nøyaktig plassering fremgår av arealbruksplanen i vedlegg 1.

3.1 Kraftstasjon

Kraftstasjonen flyttes til østsiden av Sandneselva, vist som alternativ 2 på arealbruksplanen. Stasjonstomta ligger i bjørkeskog på østsiden av elva like nedstrøms brua der fv. 7806 krysser elva, om lag 150 m oppstrøms den konsesjonsgitte plasseringen og om lag 6 til 7 m over elveleiet. Ved tomta er det berg i dagen i elveleiet, og stasjonen fundamenteres på berg. Terrenget ved tomta ligger på om lag kote 9. Utløpskote blir om lag kote 8 til 9, og endelig kote fastsettes i detaljplan ut fra dimensjonerende flomvannstand i kulpen. Konsesjonsgitt løsning måtte uansett heves fra kote 5 for å få fall på avløpsvannet tilbake til kulpen ved brua, slik NVE forutsatte, og forskjellen i fallhøyde mellom alternativene er derfor liten. Stasjonsbygg, turbin, generator og transformator er som konsesjonsgitt.

Figur 3: Omsøkt stasjonstomt på østsiden av Sandneselva, like nedstrøms brua. Tomta ligger i bjørkeskog om lag 6 til 7 m over elveleiet, med berg i dagen i elveleiet, og får atkomst fra eksisterende gårdsvei. Avløpsvannet føres direkte ut i kulpen nedenfor brua

3.2 Rørgate og elvekryssing

Fra om lag kote 75 avviker rørgaten fra konsesjonsgitt trasé. Den nye delen føres ned gjennom et skogsholt, over fulldyrket eng og gjennom et gjengroende beite, krysser Sandneselva like ovenfor brua, og går videre langs elva ned til stasjonstomta. Den nye delen er om lag 200 m, omtrent like lang som den delen av konsesjonsgitt trasé som utgår. Samlet rørgatelengde blir dermed tilnærmet uendret, og eksakt lengde fastsettes i detaljplan. Rørgaten legges nedgravd som i konsesjonsgitt løsning, og traseen tilbakeføres etter anleggsperioden.

Elvekryssingen legges på et parti med fast fjell i elvebunnen. Røret legges i sprengt grøft under elvebunnen, og elveprofil og substrat tilbakeføres etter at røret er lagt. Kryssingen ligger ved øvre del av den anadrome strekningen, som NVE i konsesjonsbehandlingen la til grunn strekker seg opp til brua.

Figur 4: Elvekryssningen gjøres oppstrøms brua, hvor det er fast fjell.

3.3 Utløp og forholdet til anadrom strekning

Stasjonen ligger like nedenfor brua, og avløpsvannet føres direkte fra stasjonen ut i kulpen gjennom et kort utløp. Det konsesjonsgitte utløpsrøret langs vestsiden utgår.

Omsøkt løsning ivaretar dermed NVEs forutsetning om at avløpsvannet skal ledes tilbake til kulpen nedenfor brua, uten det lange utløpsrøret som konsesjonsgitt løsning forutsetter. Hele den anadrome strekningen nedstrøms brua får tilbake driftsvannføringen direkte fra stasjonen. Minstevannføringen på 300 l/s om sommeren og 70 l/s om vinteren på den fraførte strekningen og kravet om omløpsventil videreføres uendret.

3.4 Atkomst

Stasjonen får atkomst fra eksisterende gårdsvei på østsiden av elva, som tar av fra fv. 7806 i eksisterende avkjørsel like ved brua. Veien rustes opp til anleggstrafikk i nødvendig grad og beholdes som permanent atkomst. Den konsesjonsgitte permanente atkomstveien på 100 m med ny avkjørsel fra fylkesveien på vestsiden utgår.

Figur 5: Omsøkt stasjonstomt sett ovenfra. Rørgaten krysser Sandneselva like ovenfor brua og føres fram til stasjonstomta på østsiden. Avløpsvannet føres direkte ut i kulpen nedenfor brua, og stasjonen får atkomst fra eksisterende gårdsvei med avkjørsel fra fv.7806 ved brua.

3.5 Nettilknytning

Nettilknytningen er som konsesjonsgitt en 22 kV jordkabel fra stasjonen til påkoblingspunkt på eksisterende linje, som går langs fjorden og krysser Sandneselva ovenfor fylkesveien. Med stasjonen på østsiden legges kabelen langs atkomstveien på østsiden av elva opp til linja, om lag 50 m, uten kryssing av elva. Generator, transformator og eierskap til kabelen er som konsesjonsgitt. Det bes om at anleggskonsesjonen av 30.06.2017 endres tilsvarende. Nettkapasitet og kostnadsfordeling dokumenteres i forbindelse med detaljplan, i tråd med konsesjonen.

Figur 6: Nettlinjer like ovenfor brua.

3.6 Arealbruk

Arealbruksplanen i vedlegg 1 viser arealbehovet for begge alternativene for hele tiltaket.

	Alternativ 1 (konsesjonsgitt)	Alternativ 2 (omsøkt)	Endring
Permanent inngrep	4,2 daa	3,8 daa	-0,4 daa
Midlertidig inngrep (tilbakeføres)	42,4 daa	40,6 daa	-1,8 daa
Tilgjengelig areal (ingen terrenginngrep)	61,1 daa	60,2 daa	-0,9 daa

3.7 Oppsummering av endringene

Tabellen under viser de omsøkte endringene sammenlignet med konsesjonsgitt plan.

Tema	Konsesjonsgitt	Omsøkt	Endring
Inntak	Kote 183	Kote 183	Ingen
Slukeevne, effekt, produksjon	3466 l/s, 5,1 MW, 11,2 GWh	Uendret	Ingen
Minstevannføring og omløpsventil	300/70 l/s, omløpsventil	Uendret	Ingen
Kraftstasjon	Vestsiden ved fjorden, om lag kote 5 (heves for fall til kulp), løsmasser	Østsiden ved brua, utløpskote om lag 8 til 9, berg	Flyttes om lag 130 m
Rørgate, øvre del	Vestsiden, om lag 1850 m	Uendret	Ingen

Tema	Konsesjonsgitt	Omsøkt	Endring
Rørgate, nedre del	Vestsiden, krysser fv. 7806, 200 m	Krysser elva ovenfor brua, 200 m	Ny trasé, tilnærmet lik lengde
Utløp	Lengre utløpsrør langs elva til kulp nedenfor brua	Direkte utløp til kulp nedenfor brua	Forkortes
Atkomst	Ny avkjørsel og 100 m ny vei fra fv. 7806, vestsiden	Eksisterende avkjørsel og gårdsvei, østsiden	Ny vei utgår
Nettilknytning	22 kV jordkabel 200 m fra vestsiden	22 kV jordkabel om lag 50 m langs atkomstveien på østsiden	Ny trasé, kortere
Permanent inngrep	4,2 daa	3,8 daa	-0,4 daa
Midlertidig inngrep	42,4 daa	40,6 daa	-1,8 daa

4 Begrunnelse for endringen

4.1 Grunnforhold og fylkesvei ved konsesjonsgitt plassering

Instanes AS v/Arne Instanes befarte begge stasjonsalternativene 25.08.2026 sammen med tiltakshaver. På vestsiden ble det i terrengoverflaten og i synlige skjæringer bare observert sandige og siltige løsmasser, uten indikasjoner på kvikkleire eller sprøbruddmateriale. Stasjonstomta ligger imidlertid i foten av skråningen opp mot fv. 7806 Sørsida og videre opp mot Sørsida 219. Geotekniker vurderer at løsmassesammensetningen må dokumenteres til 15 m dybde eller mer, og at det kreves grunnundersøkelser med borerigg før geoteknisk rapport med vurdering av områdestabilitet kan ferdigstilles.

Konsesjonsgitt løsning innebærer i tillegg at rørgaten krysser fv. 7806 rett ovenfor stasjonstomta, og at det bygges ny avkjørsel og 100 m atkomstvei fra fylkesveien. Veieier har i konsesjonsbehandlingen pekt på byggegrensen på 15 m langs fylkesvei og krav om avklaring av avkjørsler og graving langs eller over veien. Dette gir en komplisert løsning tett på veikroppen, i samme skråning som geotekniker mener må undersøkes med borerigg, og med utløpsrør langs elvebredden i løsmasser der justeringen selv beskriver at elva går i løsere masser mot fjorden.

4.2 Grunnforhold ved omsøkt plassering

På østsiden ble det observert berg i dagen i elveleiet, og høydeforskjellen fra elveleiet opp til veien er 6 til 7 m. Skråningen faller inn under definisjonen av kritisk skråning og mulig løsneområde i NVEs kvikkleireveileder, men observasjonene fra befaringen tilsier at den kan frikjennes på grunnlag av geotekniske vurderinger uten grunnundersøkelser med borerigg. Stasjonen kan fundamenteres direkte på berg.

4.3 Utløp

Utløpsrøret i konsesjonsgitt løsning er et permanent inngrep i elvebredden langs anadrom strekning, som må sikres mot erosjon og flom og som er krevende å bygge i løsmassene på vestsiden. Med stasjonen ved brua får kraftverket et kort og direkte utløp i berg, rett i kulpen konsesjonen forutsetter.

4.4 Samlet vurdering

Flytting av stasjonen gir et anlegg med kjente grunnforhold, fundamentering på berg og lavere skredrisiko, samtidig som det samlede arealinngrepet reduseres. Endringen fjerner kryssingen av

fylkesveien, den nye atkomstveien og utløpsrøret langs anadrom strekning, og erstatter dem med en rørkryssing av elva ovenfor brua som gjennomføres kontrollert i lavvannsperiode. Stasjonsplasseringen ved brua er i realiteten den løsningen Statsforvalteren og NVE etterspurte i konsesjonsbehandlingen, og som søker den gang vurderte som vanskelig på vestsiden. Fordelene ved tiltaket i form av produksjon er uendret, og ulempene for allmenne interesser blir etter tiltakshavers vurdering ikke større enn ved konsesjonsgitt løsning.

5 Virkninger av endringen

5.1 Naturmangfold

Bioreg Natur og Miljø AS har kartlagt de nye arealene og vurdert virkningene (vedlegg 2). Vurderingen bygger på NNI Resources AS sin kartlegging fra 2012 og 2015 og nytt feltarbeid 30.07.2026.

Det ble ikke registrert naturtyper eller andre naturverdier som skal registreres etter Miljødirektoratets instruks i de arealene som berøres. Arealene består av blåbærbjørkeskog, fulldyrket eng og gjengroende beite med ung bjørk og gråor, og er sterkt påvirket av landbruk. Rødlistede fuglearter er registrert i nærområdet, men ikke i tiltaksområdet. Strandenglokaliteten ved utløpet i sjø (Viktig, B), som NVE la til grunn ikke ville bli berørt, ligger nedstrøms konsesjonsgitt stasjonstomt og enda lenger fra omsøkt stasjonstomt ved brua. Den berøres ikke. Virkningen for terrestrisk natur vurderes som ubetydelig.

5.2 Fisk og vannmiljø

Den viktigste problemstillingen ved endringen er kryssingen av Sandneselva. Kryssingen ligger like ovenfor brua, i øvre del av strekningen NNI vurderte til middels verdi for anadrom fisk. NVE la i konsesjonsbehandlingen til grunn at anadrom fisk går opp til brua, og at elva ovenfor går over svaberg som er lite egnet som gyte- og oppvekstområde. Bioreg bekrefter at det ved kryssingspunktet er fast fjell i elvebunnen og dårlige gyteforhold.

Inngrepet er midlertidig. I anleggsfasen kan arbeidet gi økt transport av finstoff nedstrøms, og sprengning kan tilføre elva skarpe mineralpartikler som kan skade gjeller hos fisk. Forutsatt at vannføring opprettholdes forbi arbeidsområdet, at sedimenttransport begrenses, at røret legges tilstrekkelig dypt, og at elveprofil, substrat og bredder tilbakeføres, vurderer Bioreg at endringen ikke medfører vesentlige varige negative virkninger for naturmangfoldet. Tiltakene er beskrevet i kapittel 6.

I driftsfasen får hele den anadrome strekningen nedstrøms brua driftsvannføringen tilbake direkte fra stasjonen, slik konsesjonen forutsetter, og bortfall av utløpsrøret fjerner et permanent inngrep i elvebredden langs den samme strekningen. Tiltakshaver vurderer derfor at omsøkt løsning er minst like god for anadrom fisk som konsesjonsgitt løsning.

5.3 Landskap og friluftsliv

NVE la i konsesjonsbehandlingen til grunn at det er det småskala elvelandskapet langs den fraførte strekningen som berøres, og at de viktigste friluftsverdiene ligger lenger inn på halvøya. Omsøkt endring gjelder nedre del av tiltaksområdet ved fjorden, i kulturlandskap med bebyggelse. Begge stasjonsalternativene ligger nær fylkesveien og bebyggelsen, og synligheten er i hovedsak den samme. Stasjonen på østsiden ligger i tett bjørkeskog ved elva, og stasjonsbygget utformes som konsesjonsgitt. Rørgaten tilbakeføres og revegeteres. Bortfall av utløpsrør langs elvebredden og ny atkomstvei i skråningen nedenfor fylkesveien reduserer de

synlige inngrepene ved elva. Endringen vurderes ikke å gi større landskapsvirkning enn konsesjonsgitt løsning.

5.4 Landbruk og jordvern

Ny rørtrasé krysser om lag 1 daa fulldyrket eng og om lag 1 daa gjengroende beite, basert på en anleggskorridor på 20 m. Inngrepet er midlertidig. Matjord tas av og legges tilbake, og arealet tilbakeføres til samme bruk som før. Rørgaten legges så dypt at den ikke er til hinder for jordbruksdrift.

5.5 Reindrift

Deler av influensområdet ligger innenfor Gielas reinbeitedistrikt, og reindrift var et sentralt tema både i konsesjonsbehandlingen og ved forlengelsen av byggefristen. De arealene som berøres av omsøkt endring, ligger i nedre del av tiltaksområdet ved fjorden, i dyrket mark og bjørkeskog nær bebyggelse, fylkesveien og eksisterende veier. Konsesjonsøknaden viste kun et mindre beiteareal i den lavereliggende skogen, mens vår- og sommerbeite og kalvingsland ligger i de høyereliggende delene av nedbørfeltet. Endringen medfører ingen nye inngrep i de høyereliggende områdene som er kalvingsland og tidlig sommerbeite, og ingen ny vei opp i terrenget. Konsesjonens vilkår om at det ikke skal være anleggsarbeid i kalvingstida, og at anleggsperioden avtales med reindrifta, videreføres uendret. Tiltakshaver vurderer at endringen ikke har betydning for reindriften.

5.6 Skred og områdestabilitet

Endringen flytter stasjonen bort fra skråningen under fv. 7806, der løsmasser av ukjent sammensetning måtte dokumenteres til stor dybde. Ved omsøkt plassering er det berg i dagen, og geotekniker vurderer at skråningen kan frikjennes etter NVEs kvikkleireveileder. Geoteknisk rapport ettersendes og legges til grunn for detaljplanen.

5.7 Kulturminner og andre interesser

Det var ved konsesjonsøknaden ikke registrert automatisk fredete kulturminner eller SEFRAK-bygninger i influensområdet, og det er heller ikke registrert kulturminner eller SEFRAK-bygninger i de nye arealene på østsiden. Konsesjonen forutsetter at forholdet til kulturminneloven § 9 avklares med fylkeskommunen og Sametinget før innsending av detaljplan, og tiltakshaver vil be om at avklaringen også omfatter de nye arealene.

Tiltakshaver har avtale med samtlige grunn- og fallrettseiere langs elva gjennom fallrettseierlaget.

6 Avbøtende tiltak

Følgende tiltak legges til grunn for elvekryssingen og innarbeides i detaljplan for miljø og landskap:

- Vannføring opprettholdes forbi arbeidsområdet i hele anleggsperioden, med omløp eller tilsvarende løsning.
- Arbeidet i elva gjennomføres i lavvannsperiode og utenfor gyte- og rognperioden for anadrom fisk. Det sprenges ikke i perioder med gytefisk i elva. Tidsvinduet avklares med Statsforvalteren i Troms.
- Sedimenttransport begrenses ved og anleggsperioden i elva gjøres så kort som mulig.

- Røret legges tilstrekkelig dypt under elvebunnen til at det ikke blir eksponert ved senere erosjon.
- Elveprofil, naturlig substrat og elvebredder tilbakeføres etter at røret er lagt. Det etableres ingen strukturer som kan hindre fiskens vandring.
- Eventuell erosjonssikring av breddene utføres så naturtilpasset som mulig.
- Matjord på dyrket mark og beite tas av separat og legges tilbake, og arealet revegeteres med stedegne masser.
- Anleggsrestriksjonene av hensyn til reindrifta i konsesjonen gjelder også for arbeidene i nedre del.

7 Forhold til konsesjonen og videre saksgang

Endringen berører ikke inntak, manøvrering, minstevannføring, slukeevne, installert effekt eller produksjon, og konsesjonsvilkårene kan videreføres uendret. Småkraft AS mener at den omsøkte endringen samlet sett gir mindre inngrep enn konsesjonsgitt løsning, og at fordelene ved tiltaket er uendret. De nye arealene er kartlagt uten funn av naturverdier.

Byggefristen for Sandneselva kraftverk løper ut 30.06.2027, og vi ber om at denne justeringen behandles så raskt som mulig, slik at detaljplan kan sendes inn og anleggsarbeidene startes innen fristen.

Med vennlig hilsen

Småkraft AS
Katarina Eftevand
Katarina Eftevand
Miljørådgiver

Vedlegg

- Vedlegg 1: Arealbruksplan med alternativ 1 og 2 for stasjonsplassering. Bystøl AS, tegning 105, 15.10.2024.
- Vedlegg 2: Endret stasjonsplassering, Sandneselva kraftverk. Biologisk vurdering. Bioreg Natur og Miljø AS, 28.08.2026.